

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Rzeszów, dnia 13 marca 2025 r.

Poz. 1226

U C H W A Ł A Nr X/465/2025

z dnia 11 marca 2025 r.

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie po przeprowadzeniu postępowania nadzorczego w sprawie zgodności z prawem uchwały **Nr X/70/2025 Rady Gminy Wadowice Górne** z dnia 6 lutego 2025 roku w sprawie zasad udzielania i sposobu rozliczania dotacji celowej na dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Wadowice Górne - działając na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 i art. 18a ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 7) oraz art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) **stwierdza nieważność** uchwały Nr X/70/2025 z dnia 6 lutego 2025 w sprawie zasad udzielania i sposobu rozliczania dotacji celowej na dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Wadowice Górne - **w całości**, z powodu istotnego naruszenia przepisów prawa polegającego na:

1) nieokreśleniu we wniosku o dotację konieczności wskazania kryterium wyboru inwestycji i nieokreślenie kryteriów oceny spełniania kryteriów wyboru inwestycji, co narusza art. 403 ust. 5 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2024 r. poz. 54) i art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym,

2) scedowaniu wyłącznej kompetencji Rady Gminy Wadowice Górne do określenia terminu, sposobu i miejsca składania wniosków o dotację ze środków publicznych na Wójta Gminy Wadowice Górne, co narusza art. 403 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska i art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym,

3) określeniu w załączniku Nr 2 do Regulaminu określającego wzór umowy dotacji w postanowieniu § 6 ust. 1 umowy przesłanek zwrotu dotacji w terminie 30 dni od dnia ich stwierdzenia, to jest terminie dłuższym, niż określony w art. 252 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych wynoszącym 15 dni,

4) zawarciu w załączniku Nr 4 do Regulaminu oświadczenia o posiadaniu świadomości o odpowiedzialności za podanie danych niezgodnie ze stanem faktycznym lub zatajenie prawdy oraz zawarciu w załączniku Nr 6 do regulaminu postanowienia, że podpisujący oświadczenie jest świadomy odpowiedzialności karnej za podanie w niniejszym oświadczeniu nieprawdy, zgodnie z art. 233 Kodeksu karnego, co w istotny sposób narusza art. 403 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska i art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, gdy postanowienia te nie wynikają z warunków, o których mowa w art. 403 ust. 5a cyt. wyżej ustawy.

Uzasadnienie

W dniu 18 lutego 2025 roku uchwałą Nr VIII/359/2025 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie postanowiło o wszczęciu postępowania nadzorczego w sprawie przedmiotowej uchwały, która wpłynęła do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w dniu 17 lutego 2025 roku. Rada Gminy Wadowice Górne nie usunęła nieprawidłowości w uchwale we wskazanym terminie.

Kolegium Izby ustaliło, co następuje:

Rada Gminy Wadowice Górne na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.), art. 400 a ust. 1 pkt. 5 oraz art. 403 ust. 4, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2024 r. poz. 54 z późn. zm.) określiła zasady udzielania z budżetu gminy dotacji na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Wadowice Górne, którego treść stanowi Regulamin stanowiący załącznik nr 1. Wykonanie uchwały powierzono Wójtowi Gminy. Postanowiono, że uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Regulamin określający zasady udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy Wadowice Górne na dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Wadowice Górne stanowi w szczególności, co następuje:

I.W rozdziale „*I Kryteria wyboru inwestycji do dofinansowania*” postanowiono, że Regulamin określa zasady wspierania przedsięwzięć na terenie Gminy Wadowice Górne zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, które zapewniają oczyszczanie ścieków w stopniu umożliwiającym odprowadzenie ich do gleby lub wody, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

1.Określono zakres przedmiotowy dofinansowania oraz beneficjentów do finansowania (§ 1 do § 3 Regulaminu).

2.Ustalono kryteria uzyskania dofinansowania, jego zasady oraz wysokość dotacji (§ 4 do § 8).

II.W rozdziale 2 „*Tryb postępowania w sprawie udzielania dotacji*” ustalono formę i zakres wniosku o dotację oraz sposób jego składania (§ 10 Regulaminu)

III.W rozdziale 3 „*Sposób rozliczania dotacji*” określono formę i sposób rozliczenia dotacji, jej wypłaty, oraz postanowiono o prawie Gminy do przeprowadzenia kontroli.(§ 11 do 15 Regulaminu)

IV. Ustalone zostały w § 16 Regulaminu załączniki do niego:

- 1)wzór wniosku o udzielenie dotacji z budżetu gminy na budowę przydomowej oczyszczalni ścieków,
- 2)wzór umowy na udzielenie dotacji celowej na budowę przydomowej oczyszczalni ścieków,
- 3)wzór zgłoszenia budowy przydomowej oczyszczalni ścieków wraz z wnioskiem o rozliczenie dotacji na dofinansowanie budowy przydomowej oczyszczalni ścieków
- 4)oświadczenie o likwidacji bezodpływowego zbiornika na nieczystości ciekłe,
- 5)wzór protokołu komisyjnego odbioru budowy przydomowej oczyszczalni ścieków,
- 6)oświadczenie potwierdzające tytuł prawny nieruchomości

Zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego przysługuje prawo stanowienia aktów prawa miejscowego obowiązujących na obszarze gminy, na podstawie upoważnień ustawowych. Stosownie do postanowień § 143 w związku z § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. z 2016 r. poz. 283) przepisy aktów prawa miejscowego redaguje się tak, aby dokładnie i w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w nich norm wyrażały intencje prawodawcy, a do projektów aktów prawa miejscowego stosuje się odpowiednio zasady wyrażone w dziale I w rozdziałach 1-7.

W myśl art. 403 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, o którym mowa w ust. 1 i 2, może polegać na udzielaniu dotacji celowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych z budżetu gminy lub budżetu powiatu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji podmiotów niezaliczonych do sektora finansów publicznych lub jednostek sektora finansów publicznych będących gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi.

Zgodnie z art. 403 ust. 5 tejże ustawy rada gminy albo rada powiatu określi, w drodze uchwały, zasady udzielania dotacji celowej, o której mowa w ust. 4, obejmujące:

- 1) kryteria wyboru inwestycji do finansowania lub dofinansowania;

2) tryb weryfikacji spełnienia kryteriów, o których mowa w pkt 1;

3) tryb postępowania w sprawie udzielania dotacji celowej i sposób jej rozliczania,

W wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 maja 2021 r., I GSK 169/21 zauważono, że zgodnie ze stanowiskiem przedstawicieli doktryny – przez pojęcie „zasady” należy rozumieć normy określające, komu mogą być udzielane dotacje, jakie czynności ma wykonać podmiot ubiegający się o dotację, aby mógł ją otrzymać, a także wskazujące zadania, na które może być udzielona dotacja.

Analiza treści badanej uchwały wskazuje, że jest ona obarczona niniejszymi wadami o charakterze istotnego naruszenia prawa.

Rada Gminy Wadowice Górne w postanowieniach § 4 ust. 1 Regulaminu postanowiła, że kryterium uzyskania dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków jest spełnienie jednego z poniższych warunków:

1) brak istniejącej, projektowanej lub w trakcie procesu inwestycyjnego sieci kanalizacji sanitarnej na terenie, na którym planowana jest budowa przydomowej oczyszczalni ścieków,

1. brak możliwości technicznego podłączenia do istniejącej, projektowanej kanalizacji sanitarnej,

2. ekonomicznie nieuzasadnione podłączenie do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej,

3. zastąpienie istniejącego zbiornika bezodpływowego na nieczystości ciekłe, który jest w złym stanie technicznym, na przydomową oczyszczalnię ścieków,

4. budowa przydomowej oczyszczalni ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie.

W związku ze zmianą stanu prawnego od dnia 11 stycznia 2025 roku wprowadzonego ustawą z dnia 27 listopada 2024 roku o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 1940) w myśl art. 403 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, o którym mowa w ust. 1 i 2, może polegać na udzielaniu dotacji celowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych z budżetu gminy lub budżetu powiatu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji podmiotów niezaliczonych do sektora finansów publicznych lub jednostek sektora finansów publicznych będących gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi.

Zgodnie z art. 403 ust. 5 tejże ustawy rada gminy albo rada powiatu określi, w drodze uchwały, zasady udzielania dotacji celowej, o której mowa w ust. 4, obejmujące:

1) kryteria wyboru inwestycji do finansowania lub dofinansowania;

2) tryb weryfikacji spełnienia kryteriów, o których mowa w pkt 1;

3) tryb postępowania w sprawie udzielania dotacji celowej i sposób jej rozliczania.

Z uchwały nie wynika przede wszystkim, że Dotowany, o którym mowa w § 2 ust. 2 Regulaminu, jest zobowiązany wykazać we wniosku o dotację, jaka zaistniała przesłanka wymieniona w § 4 ust. 1 Regulaminu uprawniająca ubiegania się o dofinansowanie. W § 10 ust. 5 Regulaminu określono, że złożone wnioski podlegać będą weryfikacji w zakresie spełniania wymagań określonych w niniejszym Regulaminie. Weryfikacja wniosków dokonywana będzie w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku przez Komisję powołaną przez Wójta Gminy Wadowice Górne. Nie określono w tym Regulaminie trybu weryfikacji spełniania kryteriów wyboru inwestycji do finansowania lub dofinansowania. Brak jest postanowień odnoszących się do sposobu i formy potwierdzenia przez Komisję, że wniosek spełnia kryteria wyboru inwestycji według postanowień § 4 ust. 1 Regulaminu. Dotowany powinien na podstawie podjętej uchwały wiedzieć, że obiektywnie spełnia przynajmniej jedno z kryteriów do uzyskania dofinansowania i w jaki sposób ma wykazać oraz udokumentować (potwierdzić) spełnianie tej przesłanki. Komisja dokonująca weryfikacji powinna wiedzieć w oparciu o jakie przesłanki i dokumenty oraz w jaki sposób ma dokonać weryfikacji spełniania kryterium przez dotowanego. Organ stanowiący nie wypełnił prawidłowo kompetencji ustawowej, co w sposób istotny narusza art. 403 ust. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska i art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

W § 10 ust. 4 Regulaminu ustalono, że Wójt Gminy Wadowice Górne w trybie ogłoszenia określa termin, sposób i miejsce składania (naboru) wniosków o udzielenie dotacji ze środków publicznych. Określenie zawartości wniosku o dotację i jego wzór wniosku są elementem składowym ogólnych zasad udzielania dotacji, mieszczą się w nich także obowiązki organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego

dotyczące terminu, sposobu i miejsca składania wniosków o dotację, co wynika z upoważnienia ustawowego do określenia trybu postępowania w sprawie udzielania dotacji celowej zgodnie z art. 403 ust. 5 pkt 3 ustawy Prawo ochrony środowiska. Przepis prawa miejscowego musi być sformułowany w sposób precyzyjny i czytelny, tak by wynikało z niego, kto, w jakich okolicznościach i jak powinien się zachować, żeby osiągnąć skutek wynikający z tego przepisu. Rada Gminy Wadowice nie wypełniła kompetencji do określenia tych istotnych elementów trybu udzielania dotacji kształtujących obowiązki beneficjentów dotacji poprzez niedopuszczalne scedowanie ustawowego upoważnienia na Wójta Gminy Wadowice Górne, czym w sposób istotny naruszono wskazany art. 403 ust. 5 pkt 3 ustawy Prawo ochrony środowiska oraz art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

W załączniku Nr 2 do Regulaminu określającego wzór umowy dotacji w postanowieniu § 6 ust. 1 umowy określono, że w razie niedotrzymania warunków określonych w § 5 lub zaprzestania eksploatacji oczyszczalni z przyczyn leżących po stronie dotowanego, na pisemny wniosek Gminy, zobowiązuje się on do zwrotu kwoty wymienionej w 2, w terminie 30 dni od daty doręczenia zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości eksploatacji oczyszczalni lub zaprzestania jej działania. W § 5 wzoru umowy ustalono, że Dotowany zobowiązuje się do:

1) prawidłowej eksploatacji oczyszczalni oraz eksploataowania jej w sposób nie powodujący uciążliwości ani szkód na nieruchomościach sąsiednich,

2) poddania się kontroli w zakresie prawidłowej eksploatacji urządzenia w ciągu 5 lat od dnia przekazania środków.

Zgodnie z art. 252 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, podlegają zwrotowi do budżetu wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w pkt 1 lub pkt 2. Postanowienie wzoru umowy przewidujące przesłanki zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w terminie dłuższym niż 15 dni od dnia stwierdzenia zaistnienia przesłanek zwrotu dotacji w istotny sposób narusza art. 252 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych. Organ stanowiący gminy nie jest uprawniony do modyfikowania przepisów ustawowych w oparciu o upoważnienie do stanowienia aktów prawa miejscowego zawarte w art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

W załączniku Nr 4 do Regulaminu „Oświadczenie o likwidacji bezodpływowego zbiornika na nieczystości ciekłe” zawarto postanowienie, że (...) świadomy odpowiedzialności za podanie danych niezgodnie ze stanem faktycznym lub zatajenie prawdy, niniejszym oświadczam, iż w związku z budową przydomowej oczyszczalni ścieków zlikwidowałem/am bezodpływowy zbiornik na nieczystości ciekłe, znajdujący się na działce nr (...), obręb (...). Z załącznika Nr 6 „Oświadczenie potwierdzające tytuł prawny nieruchomości” zawarto oświadczenie o treści „Podpisujący oświadczenie jest świadomy odpowiedzialności karnej za podanie w niniejszym oświadczeniu nieprawdy, zgodnie z art. 233 Kodeksu karnego.”

Oświadczenia o posiadaniu świadomości o odpowiedzialności karnej za podanie danych niezgodnych ze stanem faktycznym, co stoi w sprzeczności z art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.). Przepis art. 233 § 1 w zw. z § 6 KK wymaga, aby złożenie oświadczenia miało oparcie w przepisie ustawy; ustawa musi wprost przewidywać odebranie takiego oświadczenia pod groźbą odpowiedzialności karnej. Przepisy art. 403 ust. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska nie przewidują możliwości złożenia takiego oświadczenia. Regulacja badanej uchwały nie obejmuje zawartych w art. 403 ust. 5a tejże ustawy dodatkowych kryteriów lub warunków, jakie będą musiały zostać spełnione przez podmiot lub jednostkę ubiegającą się o udzielenie dotacji celowej, w tym kryteria lub warunki wynikające z wymagań określonych w przepisach odrębnych lub w umowie zawartej przez gminę albo powiat z Narodowym Funduszem albo z wojewódzkim funduszem, w ramach której gmina albo powiat otrzymuje dotację, o której mowa w art. 411 ust. 1 pkt 2. Powyższe postanowienia oświadczeń składane przez Dotowanych w istotny sposób naruszają art. 403 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska i art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym,

Zgodnie z art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, uchwały organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. Podstawą stwierdzenia takiego faktu jest uznanie, że doszło do istotnego naruszenia prawa. Do istotnych wad uchwały, których wystąpienie skutkuje stwierdzeniem jej nieważności, zalicza się naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję organów jednostek samorządu terytorialnego do podejmowania uchwał, naruszenie podstawy prawnej podjętej uchwały, naruszenie przepisów prawa ustrojowego oraz

prawa materialnego poprzez wadliwą ich interpretację oraz przepisów regulujących procedury podejmowania uchwał.

Kolegium Izby orzekło o nieważności badanej uchwały w całości mając na względzie braki uchwały, których usunięcie należy do wyłącznej kompetencji Rady Gminy Wadowice Górne, odnoszące się do ustalenia zawartości u wniosku o dotację uwzględniającego wybrane przez dotowanego kryterium wyboru inwestycji do dofinansowania, określenie trybu weryfikacji spełniania tych kryteriów, określenia terminu, sposobu i miejsca składania wniosków o dotację oraz terminu rozliczenia dotacji.

Na niniejszą uchwałę przysługuje Gminie prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie za pośrednictwem Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w terminie 30 dni od doręczenia niniejszej uchwały.

Mirosław Paczocha
Prezes